

SIIRTOASUTUKSEN MERKITYS

Tunnettua on, että vuoden 1905 jälkeen, toteuttaessaan „uutta” agraaripolitiikkaansa Euroopan-Venäjällä, hallitus on kehittänyt erittäin pontevasti talonpoikain siirtämistä Siperiaan. Tilanherrat ovat pitäneet tätä siirtolaisuutta niin sanoaksemme venttiilin raottamisena ja keski-Venäjällä ilmenevien agraariristiriitojen „tasoittamisena”.

Mikä sitten on ollut tulos? Ristiriitojen tasoittuminen vaiko niiden kärjistyminen ja ulottuminen samalla entistä laajemmalle areenalle?

Esitämme ennen kaikkea yleistiedot talonpoikain siirtymisestä Siperiaan.

Vuosien 1861 ja 1885 välisenä aikana sinne siirtyi noin 300.000, s.o. 12 tuh. vuodessa; vuosien 1886 ja 1905 välisenä aikana siirtyi noin 1.520.000, s.o. suunnilleen 76 tuh. vuodessa; vuosien 1906—1910 kuluessa sinne siirtyi noin 2.516.075, s.o. noin 500 tuh. vuodessa.

Siirtolaisuuden kasvu oli vastavallankumouksellisella kaudella äärettömän suurta. Epäilemättä sen täytyi *joksikin aikaa „purkaa”* jännitystä keski-Venäjällä.

Mutta kuinka pitkäksi ajaksi ja millä hinnalla?

Vastauksen siihen antavat tiedot siirtolaisvyöryn *laskusta* vuodesta 1909 lähtien ja takaisin muuttaneiden määrän hämmästyttävästä *kasvusta*. Nämä tiedot ovat seuraavat:

Vuodet	Siirtolaisten luku (tuhan-sissa)	Takaisin muuttaneiden prosentti
1905	39	10
1906	141	4
1907	427	6
1908	665	6
1909	619	13
1910	316	36
1911*	183	60

* Tiedot 11 kuukauden ajalta.

Herrat siirtoasutuksen viralliset edistäjät onnistuivat siis purkamaan jännitystä vain joidenkin *neljän* vuoden ajaksi (1906—1909). Sitten alkaa jo *uusi kriisi*, sillä siirtolaisten lukumäärän tavaton lasku, samalla kun „takaisin muuttaneiden” luku kasvoi uskomattomasti — 36% ja 60%, merkitsee aivan epäilemättä kriisiä ja sitä paitsi tavattoman vakavaa kriisiä, mikä käsittää paljon laajemman alan.

Kolmekymmentä kuusi ja kuusikymmentä prosenttia takaisin muuttaneita siirtolaisia, se merkitsee kriisin kärjistymistä sekä Venäjällä että Siperiassa. Venäjälle palaa takaisin kaikkein onnettomin, kaikkensa menettänyt ja syvästi katkeroitunut köyhälistö. Siperiassa maakysymyksen on täytynyt kärjistyä äärimmilleen, koskapa satojen tuhansien siirtolaisten asuttaminen on käynyt mahdottomaksi — hallituksen epätoivoisista ponnisteluista huolimatta.

Esitetyt numerotiedot osoittavat näin ollen kiistattomasti sen, että vuoden 1905 agraarikriisiä vastaan taisteleminen siirtoasutuksen avulla sai Venäjällä aikaan kriisin *lykkäytymisen* vain sangen lyhyeksi ajaksi ja sitä paitsi sillä hinnalla, että nykyhetkeen mennessä kriisi on verrattomasti kärjistynyt ja sen vaikutusala verrattomasti laajentunut.

Mielenkiintoisena vahvistuksena tälle hallituselinten kivistä tilastotiedoista tehdyille johtopäätökselle on metsänhoitolaitoksen entisen virkailijan, 27 vuotta palvelleen ja erikoisesti Siperian siirtoasutuskysymykseen perehtyneen hra A. I. Komarovin kirjanen: „Totuus siirtoasutuksesta” (Pietari, 1913. Hinta 60 kop.).

Kirjanen on pantu kokoon pääasiallisesti niistä kuvauksista, joita tekijä (salanimeä käyttäen) kirjoitteli „Novaja Rusj” lehteen vuosien 1908—1910 kuluessa ja joissa on „suopean lystillisesti” kerrottu „sellaisesta valtiovallan harjoittamasta Siperian maiden ja metsien ryöstöstä tahi oikeammin sanoen hävityksestä, jonka rinnalla ennen muinoin tapahtunut bashkiirien maiden ryöstö oli lasten leikkiä”.

Tekijä on lojaalisen virkailijan katsantokannalla, virkailijan, jonka on saattanut epätoivon valtaan „siirtoasutustohina” (näin olivat hänen lehtipakinansa otsikoidut), varkaudet, kanta-asukkaiden ja siirtolaisten taloudelliseen häviöön joutuminen ja köyhtyminen, „kaiken sen täydell-

linen hävitys, mitä nimitetään järkiperäiseksi metsätalouden hoidoksi”, siirtolaisten pakeneminen takaisin Venäjälle ja „satoihin tuhansiin” nousevan „kulkuri-Venäjän” armeijan muodostuminen sekä vihdoin rajaton tylsistyneisyys, virkavaltaisuus ja ilmiantojärjestelmä, kruununvarojen varastelu ja tolkkuttomuus koko asian hoidossa.

Siitä huolimatta, vaikka pakinat onkin kirjoitettu „suopean lystillisessä” sävyssä tahi oikeammin sanoen *juuri sen takia*, ne kaikki yhdessä tekevät tavattoman voimakkaan vaikutuksen, ne vaikuttavat niinkuin jokin vanha, maaorjuudellisen virkavaltaisuuden aiheuttama tukehduuttava häkä ja kitku. Tällaisin keinoin ja menetelmin sekä tällaisten yhteiskunnallisten ainesten johdolla ja tällaisessa tilanteessa harjoitettavasta uudesta, porvarillisesta agrariipolitiikasta ei voi olla tuloksena muu kuin romahdus.

Tässä kuva pääministeri Stolypinin ja hra maanviljelys- ja maanjakoviraston ylijohtajan Krivosheinin matkasta Siperiaan vuoden 1910 elokuussa. Ministerinvaunun sillalta „Taigan” asemalla pidetty puhe... „kaikki on oivallisesti ja siksi mitä parhaiten”.

„Tämä ilveilymatka”, kirjoittaa vanha virkailija, „tämä kiertomatka, joka muistutti kovin suuresti Katariina Suuren Novorossijan matkaa ja jossa Pietarista saadun käskyn mukaan Potjomkinin osaa joutui näyttelemään hra Shuman, joka johtaa siirtoasutusta ja maanjakoasioita Tomskin kuvernementissa... oli viimeinen sysäys, joka sai minut jättämään virkatoimeni ja julkaisemaan tämän kirjasen”.

Voi lojaalista virkailijaparkaa: kävi luonnolle!

Tässä kuva siirtoasutustohinasta siirtolaisvyyöryn korkeimman nousun hetkellä.

„Palstat eivät ole valmiina, niille ei ole raivattu teitä, siirtolaisten vastaanottoasemat ovat vasta rakenteilla... Siirtolaiset alkoivat omin luvun asuttaa heitä miellyttäneitä paikkoja metsäpalstoilla, anastaa veroparseleja ja varapalstoja, joita aikoinaan oli varattu, kun aiottiin juurruttaa Siperiaan aatelismaanomistusta y.m., ja sitten alkoi tietysti näiden omavaltaisesti asumaan asettuneiden häätäminen niine monine murheellisine ja usein julmine näytelmineen, joiden kuvaileminen ei tässä ole tarpeellista”. Siirtoasutusvirkailijain on pakko „leikata pala toisensa jälkeen miltei vasta eilen merkatuista kruunun metsäpalstoista”. „Leikattiin pala palalta, otettiin se, mikä ensimmäisenä sattui eteen,—kunhan saatiin vain sijoitetuksi, kunhan vain päästiin eroon niistä kymmenistä peräti nääntyneistä, tuskaantuneista

ihmisistä, joita toljaili siirtolaisasemalla, seisoskeli tuntikaupalla siirtolaishallinnon eteisessä, tупpaantui herra ties mitä varten kokonaisia joukkoina kuvernementin hallitukseen ja jotka eivät yleensä jätä rauhaan ainoatakaan virastoa”.

„Monia satoja miljoonia ruplia” kahmitaan ja menee hukkaan. „Aivan väkisinkin tulee mieleen muuan johtopäätös”, kirjoittaa tekijä, „nimittäin se, että siirtoasutusasiat on siirrettävä Siperian tulevan zemstvolaitoksen hoidettaviksi”. Naiivi venäläinen „rehti” virkailija, joka kuvittelee, että sellainen „Trishkan kauhtana” voidaan paikata... zemstvolla.

Seuraavassa kuva metsätaloudesta: „odottamaton onni potkaisi” niitä siirtolaisia, joiden sallittiin myydä metsää; he myivät 300 desjatiinaa ikivanhaa hirsimetsää, 17 ruplaa desjatiina. Desjatiina ikivanhaa hirsimetsää maksaa yksinpä Siperiankin hintojen mukaan vähintään 200 ruplaa. Taikka vielä kuva: siirtolaiset myyvät urakoitsija Zhogoleville 25.000 ratapölkkyä 4 kop. kappale. Hän maksaa kaadosta 5 kop. kappaleelta, ajosta 25 kop. ja laivakuljetuksesta 10 kop. kappaleelta ja saa kruunun kassasta *80 kopeekkaa jokaisesta ratapölkystä*... Sellaista on alkuperäisen kasautumisen kauden lokakuulainen kapitalismi, joka mukautuu niin hyvin Purishkevitsheihin ja Venäjän elämässä rehottavaan purishkevitsheilaisuuteen!

Tässä pitkä sarja kuvia maanjaon alalta. Minusinskin ujesti on „Siperian Italia”. Minusinskilainen kanta-asukas sai 4 desjatiinaa ja „tuli tuntemaan pyhät omistusoikeudet”. Hänen käytöstään on otettu pois kymmeniä tuhansia desjatiinoja parasta maata.

„Viime aikoina, valtion talouden yleisen tilan vuoksi, tässä Italiassa on melko säännöllisesti ollut, virallista kieltä käyttääksemme, „huono sato” ”...

....„Jeniseiskin ujestissa on kuuluisa Obin—Jenisein kanava, joka useiden vuosien kuluessa on niellyt hyvällä menestyksellä melkoisen määrän kruunun miljoonia, mutta joka silti ei ole tullut siitä lastien kuljetukseen kelpaavaksi, sillä se on kaivettu juuri sellaiseen paikkaan, jonne sitä ei olisi pitänyt kaivaa”...

„Kurinskojen siirtolaisasutus... on muodostettu Altain suolankeitämöllä työskentelevien vierasheimosten maapalstoista. Ja jos vierasheimosten mielet olivat katkeroituneet sen jälkeen, kun heiltä otettiin maita pois, niin uutisasukkaille kävi aivan ohraisesti — vesi ei kelvanut lainkaan juotavaksi. Kaivojen kaivamisesta ei myöskään tullut

mitään. Sitten siirtoasutushallitus ryhtyi poraamaan maata ja saikin poratuksi vesisuoneen saakka, mutta tämä vesi oli vieläkin suolaisempaa. Nyt siirtolaisväki ajaa vettä Jenisei-joelta, jonne on kylästä matkaa 7—8 virstaa, niin että „kaikki on mitä parhaiten”...

...Mäntykehrääjä on syönyt puhtaaksi erittäin arvokkaan männikön. Kun metsä alkoi tuhoutua, piti metsänhoitajan kirjoittaa paperi varojen myöntämisestä. Sillä aikaa kun käytiin kirjeenvaihtoa ja pidettiin yhteyttä Pietariin, ehti metsä tuhoutua... „Koko niin sanottu metsänsuojelu on kadonnut olemattomiin”, kirjoittaa vanha metsänhoitaja.

Ja virkamiesmaailmasta syödään ilmiäntöjen avulla pois hiemankin rehellisemmät ainekset (s. 118), ja „korkeimmat viranomaiset” tukkivat heti suun kolmekymmentä viisikin vuotta palvelleilta metsänhoitajilta, jos nämä tohtivat puhua totta, ärjäisemällä näille: „suu kiinni!” (s. 121). „Tämä on halpamaisuuden ja hävyttömyyden aikakautta” — näin purkaa suuttumustaan kelpo hra Komarov, jonka mielestä tämä „aikakausi” on saanut alkunsa siitä, että „hyvän” esimiehen tilalle on tullut huono esimies.

Piirtämistään kuvista kirjoittaja tekee yhteenvedon seuraavin sanoin:

„...Jos kaikki kertomukseni kuulostavatkin pilajutuilta, niin joka tapauksessa ne ovat tosiasioihin perustuvia pilajuttuja, joita meille on opettanut Venäjän, luvallanne sanoen, perustuslaillinen elämä; ja eikö Venäjän koko nykytodellisuus ole pelkkää ja lisäksi vielä kyllin surkeaa pilaa”.

Takaisin palaavista siirtolaisista puhuessaan hra Komarov pilkkaa erään „rohkean” lääkärin väittämää, ettei heitä muka ole 6 prosenttia enempää. Olemme edellä jo esittäneet tarkat numerotiedot tästä asiasta.

„Venäläisiä tilanherroja jos ketään se (palaavien siirtolaisten luku) kiinnostaa suuresti”, kirjoittaa hra Komarov. „Ja sen käsittää: takaisin palaa senlaatuinen aines, joka on tulevaisuudessa näyttelevä kauheaa osaa. Ei sieltä palaa se, joka on ollut koko ikänsä batrakkina ja on jo tottunut olemaan ilman sitä, mikä antoi hänelle niinkuin tarun Antaiokselle äärettömän suuret jättiläisvoimat. Sieltä palaa se, joka vielä äsken oli isäntä ja joka ei ole voinut koskaan kuvitellakaan sellaista, että hän ja maa voisivat olla erillään toisistaan. Ja tämä mies, joka oikeutetusti pitää verisenä loukkauksena sitä, ettei hänen elämänsä ole osattu järjestää, vaan että hänet on osattu vain syöstä perikatoon ja tehdä hänestä, entisestä isännästä ja

pellonperkaajasta, eikä yksin hänestä, vaan koko hänen kotiväestään, mitättömiä ihmisiä,— tämä mies on hirvittävä mille valtiojärjestelmälle tahansa, olipa se minkäläinen hyvänsä. Ja parhaat, vuodesta 1905 lähtien näkeviksi tulleet ihmiset ottavat sen huomioon”.

Keväällä 1910 kirjoittaja kävi Euroopan-Venäjällä erään aatelismarsalkan luona, jolla on peräti vanhoilliset vakaukset, mutta joka nauttii tekijän kunnioitusta ja luottamusta.

„Otamme huomioon, tietysti otamme, ja miten vielä otammekin, sanoi hän minulle: emmehan me turhan takia ole pyyhältäneet maalta kaupunkeihin. Musikka kyräilee pedon tavoin. Nuoriso on miltei kauttaaltaan huligaaneja ja nyt sitten sieltä teiltä Siperiasta palaa vielä takaisin sellaisia, joilla ei ole mitään menetettävää.

Erittäin hyvin aloin ymmärtää kallista Pjotr Feodorovitshia”, jatkaa kunnan hra Komarov, „kun „Siperian maista” kyselemässä käyneiden joukossa luokseni tuli muuan, jo unohtamani lapsuudenystävä, jonka kanssa olin muinoin yhdessä pelannut sekä papukkaa että linnaa ja jonka kanssa oli myöhemmin käyty yksissä miehin nyrkkitappelujakin. Nyt hän ei enää tietenkään ollut mikään entinen nyrkkitappelukumppanini, vaan vakaa tuuheapartainen talonpoika, jolla oli jo hopeahaivenia parrassa ja puolet päälaesta kaljuna. Tarinoitiin kaikeista, muisteltiin menneitä ja tulin koskettaneeksi vuoden 1905 tapahtumia. Mainittakoon, että ujestimme oli niitä, joissa tuona kautena erikoisesti kajasti tilanherrojen kartanoiden palojen punerva loimu ja hävitettiin aateliston kartanoja, ja minun puoleltani oli aivan luonnollista, että moitin kaveriani, ja mikäli muistan, suunnilleen tähän tapaan:

— Piru ties, mitä kaikkea te täällä teitte vuonna 1905! Olisihan asiat voivut järjestää paljon paremmin...

Näin sanoessani en tietysti suinkaan tarkoittanut herrojen sosiaalidemokraattien enkä eserrien maateoriaa, joka kuulostaa jokaisesta vähänkään poliittista taloustiedettä tuntevasta sellaiselta, jota ei voida hyväksyä, ja sain häneltä tällaisen vastauksen:

— Sen sinä sanoit oikein... Siinä olet oikeassa... Ei meidän olisi sillä tavalla pitänyt.

— Siinäpä se,— sanoin rauhoittavasti iloiten siitä, että olimme ymmärtäneet toisiamme.

— Oikein, oikein... Kyllä me silloin teimme pahan vikapiston... Meidän ei olisi pitänyt päästää ketään käsistämme...

— Niin jotta kuinka?

— Niin vain, että olisi pitänyt tehdä täysi selvä... Panna meneään kaikki järjestään...

Ja hänen hyväntahtoiset kasvonsa hymyilivät, ja kirkkaiden, lempeiden, lapsellisen naiivien hymyilevien silmien ympärille ilmaantui herttaisia kureita...

Mutta tunnustan suoraan, että kylmät väreet karmivat selkäpiitäni ja hiukseni taisivat nousta pystyyn: kun nämä hyväntahtoisetkin ovat tällaisia, niin mitä sitten voidaan odottaa niiltä takaisin palanneilta, jotka ovat myyneet maaosuutensa ja jääneet koko iäkseen osattomiksi?!

Voi sitä „toivon panemista voimakkaisiin”, minkä edesmennyt pääministeri ja herrat lokakuulaiset ovat Venäjälle lahjoittaneet: yhdessä siirtoasutuksessa olevien epäkohtien kanssa se voi aiheuttaa ajan mittaan tosioloissamme paljonkin kauheata” (s. 75).

Päätämmekin sitten tähän keskusteluun, joka rauhaa-
rakastavalla kunnan intelligentillä oli lempeän, hyvántah-
toisen, naiivin, vakaan ja kaljupäisen talonpojan kanssa.

„Pravda” №№ 96 ja 99;
huhtikuun 27 ja toukokuun 1 pnrä 1913
Allekirjoitus: V. I.

Julkaistaan „Pravda” lehdessä
tekstin mukaan